

Seudullinen joukkoliikennejaosto/Pöytäkirja

Aika 11.10.2023 klo 17:00 - 17:54

Paikka Kokoushuone Ampeeri, Muuntamontie 5, Joensuu

Käsitellyt asiat

Pykälä	Otsikko	Sivu
§ 29	Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 30	Pöytäkirjantarkastajien valinta	4
§ 31	Joukkoliikenteen tarjouskilpailu 2025 –	5
§ 32	Joukkoliikenteen talousarvioehdotus 2024	11
§ 33	Tiedoksiannot	18

Seudullinen joukkoliikennejaosto/Pöytäkirja

Läsnä	Hakulinen Pauli Bogdanoff Eero Kauppinen Marja Ronkainen Antti Järvinen Anni Kettunen Oskari	varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen kaupunginhallituksen edustaja nuorisovaltuuston edustaja
Muu läsnäolo	Nousiainen Rasmus Timonen Mirja Inkinen-Remes Marja-Leena Lappi Timo	esittelijä, liikennejärjestelmäinsinööri pöytäkirjanpitäjä joukkoliikennelogistikko joukkoliikennesunnittelija
Poissa	Mikkonen Tiina	puheenjohtaja

Allekirjoitukset

Pauli Hakulinen puheenjohtaja	Mirja Timonen pöytäkirjanpitäjä
----------------------------------	------------------------------------

Pöytäkirjan tarkastus Pöytäkirja on tarkastettu 11.10.2023.

Marja Kauppinen pöytäkirjantarkastaja	Antti Ronkainen pöytäkirjantarkastaja
--	--

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävillä

Pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi 11.10.2023 yleisessä tietoverkossa.

Pöytäkirjanpitäjä	Mirja Timonen
-------------------	---------------

Seudullinen joukkoliikennejaosto § 29

11.10.2023

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

SEUJOUKJ 11.10.2023 § 29

Puheenjohtaja päättää todeta kokouksen laillisesti koollekutsuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:
Totesi.

Seudullinen joukkoliikennejaosto § 30

11.10.2023

Pöytäkirjantarkastajien valinta

SEUJOUKJ 11.10.2023 § 30

Liikennejärjestelmäinsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

valita pöytäkirjantarkastajiksi Marja Kauppisen ja Antti Ronkaisen.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 11	13.04.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 31	11.10.2023

Joukkoliikenteen tarjouskilpailu 2025 –

SEUJOUKJ 13.04.2023 § 15

Joensuun seudun joukkoliikenteen liikennöintikohteiden 2 Hammaslahti-Joensuu-Liperi ja 3 Joensuu-Kontiolahti sopimukset päättyvät 1.6.2025. Kumpaakin kohdetta on liikennöity 16 linja-autolla.

Koska uuden linja-autokaluston toimitusajat ovat pitkiä, jopa puolitoista vuotta, on tarjouskilpailu ratkaistava viimeistään vuotta ennen uuden sopimuskauden alkua. Tämän vuoksi kohteiden liikenne 2.6.2025 alkaen on suunniteltava tänä vuonna. Samoin tarjousasiakirjat on laadittava loppuvuoden 2023 aikana, jotta tarjouskilpailu voidaan käydä keväällä 2024. Joensuun seudullinen joukkoliikennejaosto pyytää nyt lausuntoa sopimussajasta, sopimusmallista ja käyttövoimasta. Syksyllä 2023 pyydetään erikseen lausunto palvelutasosta eli alueittain vuorovälistä, vuoromäärästä ja liikennöintiajasta sekä kalustotyypeistä linjoittain.

Sopimusaika

Päättävän sopimuksen sopimusaika kohteessa 2 on kolme vuotta ja optiot sekä kohteessa 3 viisi vuotta ja optio. Sopimusaikojen pituuteen vaikuttivat kaikissa kunnissa tapahtuneet kouluverkon muutokset yläkoulujen osalta.

Uudeksi sopimussajaksi esitämme 4, 5 tai 7 vuotta sekä optio 1-3 vuotta. Sopimus ei saa päättyä samaan aikaan Joensuun paikallisliikenteen sopimuksen kanssa vuonna 2028 tai 2031. Mikäli siirrytään sähköbussiliikenteeseen se edellyttää pitkää sopimuskautta sekä kalusto- että latausasemainvestoinnin vuoksi. Myös Lehmon ja Ylämyllyn alueiden tulevat yhdyskuntarakenteen muutokset uusine liikenneväylineen vaikuttavat sopimuskauden pituuteen. Keskellä sopimuskautta ei saisi tulla ennakoimattomia liikenteen lisäystä aiheuttavia muutoksia.

Sopimusmalli

Liikennöitsijöille maksetaan liikennöinnistä kuukausittain jälkikäteen.

Päätyvissä sopimuksissa on ollut käytössä kannusteurakkamalli, jossa on ollut vuosihinta ja muutokset tehdään yksikköhinnoilla (autopäivä, linjatunti, linjakilometri). Kannusteurakkamallissa on maksettu vuoden ajan kiinteää korvausta, minkä jälkeen 30 %:n osuus on sidottu matkustajamäärään. Ongelmana on ollut, etteivät muutoksissa käytettävät yksikköhinnat ole aina olleet suhteessa vuosihintaan eikä kuukausihinta huomioi kausivaihteluita.

Paikallisliikennekohteessa on käytössä Suomessa yleinen bruttomalli, jossa liikennöitsijälle maksetaan yksikköhintojen (autopäivä, linjatunti, linjakilometri) mukaan ajetusta liikenteestä. Liikennöitsijälle voidaan myös maksaa laatupalkkiota asiakastytyväisyyystutkimuksen ja liikennöintivarmuuden perusteella. Ajamattomien vuorojen ja palvelurikkeiden perusteella korvausta voidaan vähentää tai sanktioida.

Kohteissa 2 ja 3 esitetään siirtymistä bruttomalliin kuten kohteessa 1 Joensuun paikallisliikenne.

Käyttövoima

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 11	13.04.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 31	11.10.2023

Näissä seutuliikennekohteissa käytetään kahdenlaista kalustoa: matalalattiabusseja ja kouluautoina seutubusseja. Myös pienkalusto on mahdollinen.

Puhtaan kaluston direktiivi koskee vain matalalattiabusseja, joista lukumäärältään 41% tulee olla puhtaita ajoneuvoja ja niistä puolet sähköbusseja. Puhtaita käyttövoimia ovat lain mukaan biopolttoaine, kaasu ja sähkö, kansallisessa laissamme ei kuitenkaan ole meille sähköbussivaatimusta. Paikallisliikenteen tarjouskilpailussa vuonna 2020 halusimme direktiivin mukaisen osuuden puhtaita autoja, joissa sai käyttää uusiutuvaa dieseliä (HVO), biokaasua tai sähköä. Tarjouskilpailussa käyttövoimat oli pisteytetty, vety rinnastettiin sähköön.

Linjapituudet Hammaslahden, Kontiolahden ja Liperin suuntaan ovat sellaisia, että sähköbusseja ovat jo mahdollisia. Toisaalta linjalla 101 Niittylahti-Joensuu-Ylämylly sähköbusseja pitäisi vaihtaa lataukseen linjan päistä ellemmme salli vaihtoa Joensuun keskustassa, muilla linjoilla vaihto onnistuu Joensuussa. Seutubussejakin löytyy jo sähköisinä, mutta ajosuorite voi olla niin pieni, esimerkiksi Liperi-Ylämylly-Liperi tai Lehmo-Kontiolahti-Lehmo, ettei se ole taloudellisesti järkevää.

Wegas avasi syksyllä 2022 biokaasun tankkausaseman Joensuuhun Wahlforsinkadulle. Kaasubusseja on saatavana sekä matalalattiabusseina että seutuliikennebusseina. Pienkalustossa on vähän tarjontaa sähkö- tai kaasubusseina.

Hintatason ennustetaan olevan lähellä nykyisten sopimusten indeksikorjattuja yksikköhintoja. Suurin merkitys hintaan on liikenteen määrällä. Myös kaluston ikä vaikuttaa hintatasoon, käytetäänkö uutta vai käytettynä hankittua kalustoa. Paikallisliikenteen tarjouskilpailussa vuonna 2020 halvimman ja kalleimman tarjouksen ero oli 10 %, ja kaikkia käyttövoimia tarjottiin.

Tarjousasiakirjojen valmistelua varten pyydämme kunnilta lausuntoa sopimusajan pituudesta, sopimusmallista ja linja-autojen käyttövoimasta. Käyttövoiman osalta pyydämme näkemystä seuraaviin kysymyksiin: Halutaanko puhdasta käyttövoimaa lain vaatimusta enemmän, halutaanko esimerkiksi kaikkien matalalattiabussien olevan puhtaita? Halutaanko kaikkien seutubussien tai osan seutubusseista olevan puhtaita esimerkiksi ajosuoritteen perusteella?

Valmistelija: joukkoliikennesuunnittelija Timo Lappi

Joukkoliikennelogistikon päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

pyytää tulevaa tarjouskilpailua varten kunnilta lausuntoa 31.5.2023 mennessä

- sopimusajan pituudesta,
- sopimusmallista ja
- linja-autojen käyttövoimasta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

SEUJOUKJ 11.10.2023 § 31
445/02.08.00.01/2023

Saapuneet lausunnot ja palvelutaso

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 11	13.04.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 31	11.10.2023

Joensuun seudun joukkoliikenteen liikennöintikohteiden 2 Hammaslahti-Joensuu-Liperi ja 3 Joensuu-Kontiolahti sopimukset päättyvät 1.6.2025. Kumpaakin kohdetta on liikennöity 16 linja-autolla.

Joensuun seudullinen joukkoliikennejaosto pyysi tulevaa tarjouskilpailua varten kunnilta lausuntoa 31.5.2023 mennessä

1. sopimusajan pituudesta,
2. sopimusmallista ja
3. linja-autojen käyttövoimasta.

Sopimusaika

Uudeksi sopimusajaksi esitimme 4, 5 tai 7 vuotta sekä optio 1-3 vuotta. Sopimus ei saa päättyä samaan aikaan Joensuun paikallisliikenteen sopimuksen kanssa vuonna 2028 tai 2031.

Joensuun lausunnon mukaan sopimusajan pituudeksi sopivin on seitsemän vuoden sopimusaika ja lisäksi mahdollinen kolmen vuoden optiokausi. Tämä olisi myös tarjoajien kannalta optimaalinen ratkaisu liikennöintikalustoinvestoinnin näkökulmasta, mikä voi näkyä myös tilaajalle edullisempaan hinnoitteluna.

Kontiolahden kunta esittää sopimusajan pituudeksi 4 vuotta ja optioksi 1+1+1 vuotta. Sopimusajan pituudessa on huomioitava teknologian kehitys ja sen tuomat erilaiset mahdollisuudet puhtaampaan ja edullisempaa liikennöintiin.

Liperin lausunnon mukaan sopimusajan tulisi olla riittävän pitkä, jotta uuden kaluston vaatimat investoinnit eivät tarpeettomasti nosta yksikköhintoja.

Kuntien kanssa jatketaan neuvotteluita Lehmon ja Ylämyllyn alueiden yhdyskuntarakenteen muutoksista suhteessa sopimusaikaan. Lopullisesti sopimusaika päätetään noiden neuvotteluiden ja mahdollisille tarjoajille suunnatun markkinavuoropuhelun jälkeen.

Sopimusmalli

Kohteissa 2 ja 3 esitettiin siirtymistä bruttomalliin kuten kohteessa 1 Joensuun paikallisliikenne. Kaikki kunnat kannattivat bruttomalliin siirtymistä.

Käyttövoima

Näissä seutuliikennekohteissa käytetään kahdenlaista kalustoa: matalalattia-busseja ja kouluautoina seutubusseja. Myös pienkalusto on mahdollinen. Puhtaan kaluston direktiivi koskee vain matalalattiabusseja, joista lukumäärältään 41 % tulee olla puhtaita ajoneuvoja ja niistä puolet sähköbusseja. Puhtaita käyttövoimia ovat lain mukaan biopolttoaine, kaasu ja sähkö, kansallisessa laissamme ei kuitenkaan ole meille sähköbussivaatimusta.

Joensuun lausunnon mukaan ilmastotavoitteidenkin takia kaikissa matalalattiabusseissa tulee käyttövoimana olla jokin seuraavista puhtaista käyttövoimista: biokaasu, sähkö, uusiutuva diesel (HVO) tai vety. Muussa bussikalustossa ei puhdasta käyttövoimaa, niiden kohtuullisen vähäisen ajosuoritteen ja kustannusten takia, ole syytä pitää tarjousvaiheen vaatimuksena. Tarjouskilpailussa käyttövoimien pisteytys tulee toteuttaa siten, että energialähteille biokaasu ja sähköenergia asetetaan sama pisteytys.

Kontiolahden kunta esittää linja-autojen puhtaan käyttövoiman osuudeksi matalalattiabusseissa vähintään direktiivin vaatima määrää sekä suosivansa

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 11	13.04.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 31	11.10.2023

puhtaiden ajoneuvojen määrän lisäämistä sopimuskauden aikana. Puhtaiden ajoneuvojen lisäämiseen sopimuskauden aikana luodaan kannustinjärjestelmä niin matalalattia- kuin seutubusseissa. Valmiusasiat huomioiden dieselbusseja ei voi poistaa kokonaan käytöstä, vaan ne ovat tarvittaessa käytössä mahdollisissa häiriö-/poikkeustilanteissa tarvittavilta osin. Dieselbussien kierrätystä kaupunki-alueilta seutualueille ei kannateta. Kontiolahden kunta korostaa kuitenkin kokonaistaloudellisesti edullisen vaihtoehdon suosimista käyttövoiman valinnassa.

Liperin lausunnon mukaan käyttövoiman osalta matalalattiabusseihin tulee jo direktiivin kautta minimivaatimus tietystä osuudesta puhtaita ajoneuvoja. Kunnan taloudellinen tilanne on kuitenkin merkittävästi heikkenemässä vuodesta 2024 alkaen. Kestävän kehityksen tavoitteiden ja taloudellisten realiteettien väliltä joudutaan hakemaan kompromisseja. Direktiivin minimitaso voisi riittää lähtökohdaksi matalalattiabusseissa ja tätä suurempi osuus puhtaita ajoneuvoja voitaisiin pisteyttää. Myös puhtaiden ajoneuvojen käyttövoimavaihtoehdot voidaan pisteyttää. Seutubussien osalta euroluokan korottaminen sekä kalustolle asetettava ikävaatimus voisivat olla tässä vaiheessa riittävät toimet. Kuten lausuntopyynnössäkin on todettu, seutubussien osalta vaatimus sähköbusseista ei pienehkön ajosuoritteen vuoksi ole taloudellisesti järkevää.

Palvelutaso

Joensuun seudun joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet on määritelty seudullisessa joukkoliikennejaostossa 20.5.2012 § 31, 6.4.2017 § 12, 12.4.2018 § 14 ja 10.6.2020 § 23.

Liikennepalvelulain tultua voimaan 1.7.2018 joukkoliikenteen palvelutason määrittely ei ole enää joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen lakisääteinen tehtävä. Palvelutasotavoitteilla voidaan kuitenkin kuvata sitä, millaisia joukkoliikenteen palveluja alueella halutaan tarjota ja millaiseksi toimivaltainen viranomainen pyrkii kehittämään alueen joukkoliikennepalveluja.

Tarjouskilpailua varten päivitetään vuonna 2018 hyväksytty palvelutaso Joensuu-Hammaslahti, Joensuu-Kontiolahti ja Joensuu-Liperi suuntien liikenteille 2.6.2025 alkavalle sopimuskaudelle. Palvelutason muutostarpeita on tarkasteltu matkustajamäärien, yhdyskuntarakenteen muutosten, tulleiden asiakaspalautteiden ja asiakaskyselyiden perustella.

Palvelutasossa on kolme luokkaa: kilpailutaso, keskitaso ja perustaso. Perustason liikenne kattaa vain arkipäivien koulu-, opiskelu- ja työmatkayhteydet. Keskitasossa liikennettä on joka päivä aamusta iltaan vilkkaimpaan aikaan ainakin kerran tunnissa ja hiljaiseen aikaan vähintään joka toinen tunti. Kilpailutasossa liikennettä on varhaisesta aamusta myöhäiseen iltaan vilkkaimpaan aikaan vähintään kaksi vuoroa tunnissa ja hiljaiseen aikaan vähintään kerran tunnissa.

Kilpailutason alueita ovat Reijola-Niittylahti, Ylämylly-Honkalampi-Jyrinkylä ja Lehmo-Kylmäoja. Keskitason alueita ovat Hammaslahti sekä sen ja Reijolan välinen osuus, Liperin kk sekä sen ja Ylämyllyn välinen osuus ja Kontiolahden kk, Kontioniemi ja Paihola sekä niiden ja Lehmon välinen osuus. Muut alueet kuuluvat perustasaan. Alueen todellinen palvelutaso voi olla luokitusta parempi.

Palvelutason perusteella suunnitellaan linjasto ja aikataulusto. Palvelutason parannuksia ja muutoksia voidaan tehdä vaiheittain sopimuskauden aikana. Tämä tarkoittaa käytännössä uusien linjojen perustamista, linjojen vuorovälin tihentämistä sekä liikennöintiajan jatkamista aamulla ja illalla vaiheittain.

Palvelutasoon voidaan sisällyttää myös linjoilla käytettävä kalusto.

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 11	13.04.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 31	11.10.2023

Seuraavilla linjoilla on ollut käytössä matalalattiabussit:

101 Niittylahti-Joensuu-Ylämylly-Jyrinkylä
102 Nepenmäki-Joensuu-Ylämylly-Honkalampi-Liperi
103 Urheilupuisto-Joensuu-Reijola-Hammaslahti
104 Otsola-Joensuu-Reijola-Suhmura-Hammaslahti
129 Jyrinkylä-Honkalampi-Ylämylly-Lautasuo
201 Joensuu-Mutala-Lehmola-Kylmäoja
202 Nepenmäki-Joensuu-Mutala-Lehmola-Kylmäoja-Kontiolahti
204 Petäikkölä-Joensuu-Rantakylä-Lehmo-Kylmäoja-Paihola

Seuraavilla linjoilla on ollut käytössä korkealattiaiset seutubussit:

112 Joensuu-Särkivaara-Kumpu-Reijola-Joensuu
114 Joensuu-Reijola-Niittylahden koulu-Niittylahti
124 Liperi-Ylämylly-Jyrinkylä
127 Ylämylly-Viinijärvi
131 Ylämylly-Vaivio
203 Kontiolahti-Kontioniemi
205 Joensuu-Vanha Nurmeksentie-Kontiolahti
206 Joensuu-Mönni-Jakokoski-Kontiolahti
207 Joensuu-liksensniitty-Kulho-Kuurna-Kontiolahti
208 Joensuu-Kupluskylä-Lehmo-Kylmäoja-Kontiolahti
211 Kontiolahti-Onttola-Kunnasniemi
212 Joensuu-Lehmola-Kontiolahti
214 Kontiolahti-Kontioniemi-Paihola-Kuurna
215 Kontiolahti-Onttola

Autotyyppikohtaisissa kalustovaatimuksissa noudatetaan soveltuvin osin vastajulkaistuja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kalustovaatimuksia sekä HSL:n kalustovaatimuksia.

Tarjousasiakirjojen valmistelua varten pyydämme kunnilta lausuntoa alueiden palvelutasosta sekä matalalattiabussien ja seutubussien soveltuvuudesta linjoille. Voidaanko joillakin linjoilla käyttää myös pienkalustoa. Lisäksi onko busseissa tarvetta joihinkin uusiin ominaisuuksiin tai varusteisiin ja tulisiko kalustoa pisteyttää ominaisuuksien tai varusteiden osalta jotenkin.

Valmistelija: joukkoliikennesuunnittelija Timo Lappi

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

merkitä saapuneet lausunnot tiedokseen ja pyytää tulevaa tarjouskilpailua varten kunnilta lausuntoa 15.11.2023 mennessä

1. alueiden palvelutasosta,
2. matalalattiabussien ja seutubussien soveltuvuudesta linjoille,
3. voidaanko linjoilla käyttää pienkalustoa,
4. onko busseissa tarve joihinkin uusiin ominaisuuksiin tai varusteisiin ja
5. tulisiko kalustoa pisteyttää ominaisuuksien tai varusteiden osalta.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Seudullinen joukkoliikennejaosto § 11
Seudullinen joukkoliikennejaosto § 31

13.04.2023
11.10.2023

2 Palvelutaso 2025

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 25	23.08.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 32	11.10.2023

Joukkoliikenteen talousarvioehdotus 2024

SEUJOUKJ 23.08.2023 § 25

Vuoden 2024 seudullisen joukkoliikenteen talousarvioon ehdotetaan seuraavaa:

Hallinto:

Hallinnon toimintakulujen osalta esitetään talousarvioehdotuksessa nettomenojen lisäystä yhteensä noin 34 000 euroa vuoden 2023 talousarvioon verrattaessa.

Osuudet :

Joensuu lisäys	24 000 €
Kontiolahti lisäys	6 000 €
Liperi lisäys	4 000 €

Ehdotettu hallinnon toimintakulujen lisäys, noin 52 000 euroa, koostuu seuraavasti:

Palvelujen ostoissa muutosta:

• Waltti-kehittämishankkeiden vuosittaiset käyttökustannukset	34 000 €
• Rahoitus- ja pankkipalvelut (verkko- ja mobiilikaupan kasvu)	13 000 €
• Muut palvelut	9 000 €
• Huoneistojen vuokrat	20 000 €

Palkoissa ja palkkioissa henkilöjärjestelyjen muutokset	-17 000 €
Aineissa ja tarvikkeissa vähennystä	- 7 000 €

Tuottojen lisäys / mm. VR-laskutus – koko vuosi, noin 17 600 €.
Kuntalaskutuksessa muutos nettomenon lisääntyessä, 10 000 €.

Seudullinen joukkoliikennejaosto § 25
Seudullinen joukkoliikennejaosto § 32

23.08.2023
11.10.2023

Tuloslaskelma €
Tammikuu-Kesäkuu 2023
2441 Joukkoliikenteen yhteiset

16.8.2023

	Ta 2023	Tot. 1-7 2023	Tot. %	Ennuste 31.12.2023	Erotus	TAE2024	Muutos TAE 2024 /TA 2023
Toimintatuotot	226 000	51 725	22,9	291 214	65 214	253 600	27 600
Myyntituotot	226 000	49 793	22	3 000		2 000	
Tuet ja avustukset	0	0	0	50 000			
Muut toimintatuotot	0	1 932	****	238 214		251 600	
Toimintakulut	-630 000	-334 826	53,1	-734 856	-104 856	-681 600	-51 600
Henkilöstökulut	-172 773	-72 876	42,2	-172 773		-155 800	
Palkat ja palkkiot	-138 102	-58 769	42,6	-138 102			
Henkilösivukulut	-34 671	-14 107	40,7	-34 671			
Eläkekulut	-29 190	-11 919	40,8	-29 190			
Muut henkilösivukulut	-5 481	-2 188	39,9	-5 481			
Palvelujen ostot	-390 000	-225 679	57,9	-496 137		-445 600	
Muiden palvelujen ostot	-390 000	-225 679	57,9	-496 137			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 000	-4 327	33,3	-6 000		-6 000	
Muut toimintakulut	-54 227	-31 944	58,9	-59 946		-74 200	
Toimintakate, Joensuu	-404 000	-283 102	70,1	-443 642	-39 642	-428 000	-24 000
Kuntaosuudet	-140 000	-73 375	52 %	-155 214		-150 000	
Kontiolahti	-78 000	-41 010		-86 750		-84 000	-6 000
Liperi	-62 000	-32 365		-68 464		-66 000	-4 000
tuotot-kulut yhteensä	-544 000	-356 477		-598 856		-578 000	-34 000

Hallintomenoihin esitetään myös edellä esitetyn lisäksi rahoitusta, jota käytettäisiin kehittämishankkeisiin seuraavasti, yhteensä 110 000 €. Hankkeet on alla esitetty asiantuntija-arvion mukaan tärkeysjärjestyksessä.

1. Joensuun seudun joukkoliikenteen vyöhykkeet ja asiakashinnasto kaipaavat päivitystä. Edellinen tarkastelu on tehty vuonna 2015. Kesällä 2016 voimaan tullut vyöhykejako ja asiakashinnoittelun perusteet ovat siis edelleen voimassa. Pieniä tarkastuksia tehtiin ELY-liikenteen tullessa mukaan JOJO-Walttiin kesällä 2021.

Waltti lippu- ja maksujärjestelmä on kehittynyt käyttöönoton jälkeen vuodesta 2015. Käyttöön on tullut uusia myyntikanavia sekä uusia lipputyyppejä. Vastaavasti vanhoja on poistumassa käytössä taustajärjestelmän päivittymisen myötä vuoden 2023 aikana.

Myös kuntien kouluverkkomuutokset sekä esimerkiksi uudet asuinalueet olisi hyvä huomioida vyöhyketarkastelun yhteydessä.

2. Seudulliseen liityntäpysäkkiselvitykseen haettiin Liikkumisen ohjauksen valtionavustusta syksyllä 2022, mutta sitä ei saatu. On kuitenkin nähty tarvetta aikaisimmin määriteltyjen joukkoliikenteen laatukäytävien päivittämiselle. Laatukäytävien liityntäpysäkkien ja niiden ympäristöjen laatuvaatimukset olisi myös hyvä tarkastella sekä kartoittaa potentiaaliset katostarpeet.
3. Myös "Bussikummi" -palvelulle haettiin vuoden 2022 syksyllä rahoitusta, mutta rahoitusta ei saatu Liikkumisen ohjauksen hankehaun yhteydessä. Tässä hankkeessa on tarkoituksena palkata hankehenkilö, joka toimii liikkumisen ohjauksen tukihenkilönä eli auttaa ja ohjeistaa käyttäjiä erilaisissa matkustus- ja tiedonhankintatilanteissa.

Näistä hankkeista liityntäpysäköintiselvitys on mukana Joensuun seudullisen liikennejärjestelmän aiesopimuksen toimenpiteissä vuosille 2023-2027 ja

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 25	23.08.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 32	11.10.2023

”Bussikummi” -palvelu on mukana Joensuun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 toimenpidelistauksessa.

Yllä mainittujen hankkeiden kustannukset ovat suuntaa antavia arvioita. Hankekustannukset jakautuvat kunnittain seuraavasti asukaslukujen suhteessa:

	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Vyöhykeselvitys	22 224	4 346	3 430	30 000
Liityntäpysäköintiselvitys	29 633	5 794	4 573	40 000
Bussikummi	29 633	5 794	4 573	40 000
Yhteensä	81 490	15 935	12 576	110 000

Liikennöinti

Liikennöinnin toimintakuluihin ehdotetaan lisäystä yhteensä 1 580 000 euroa verattuna vuoden 2023 talousarvioon.

Liikennöintikorvausten arvoidaan nousevan JOJO-liikenteen osalta noin 1 100 000 €. Kustannusindeksin odotetaan pysyvän vuonna 2024 loppuvuoden 2023 tasolla. Uusituvan dieselin käyttöotto paikallisliikennekohteessa ajoittui helmikuuhun 2023. Uusiutuvaa dieseliä käytetään 7 dieselautossa sekä sähköautojen lisälämmittimissä. Lisäksi on paikallisliikennekohteen osalta varauduttu mahdollisiin sopimuksen mukaisiin asiakastytyväisyyss- ja toteutuneiden vuorojen kannustimiin. Nämä ovat maksimissaan 4 % ao. kuukauden liikennöintikorvauksesta.

Noutopoika-liikenteen liikennöintikorvauksissa ja markkinaehtoisen liikenteen nousukorvauksissa odotetaan tulevan kustannusnousua noin 40 000 euroa.

ELY-keskuksen rahoituspäätöksen mukaisesti ELY-liikenteen kustannusosuuksien nousun arvoidaan olevan 440 000 euroa vuoden 2023 talousarvioon verrattuna. ELY-keskuksen rahoituspäätöksen mukaisesti kuntarajat ylittävässä liikenteessä kuntien yhteenlaskettu rahoitusosuus nousee 20 %:sta 25 %:iin. Keskuskaupungin osuus on 20 %, muille jaetaan tasaosuuksiin. Tämä korostus koskee seuraavia sopimuksia:

- Joensuu-Liperi-Heinävesi-Varkaus
- Joensuu-lisalmi
- Rääkkylä-Liperi-Joensuu
- Outokumpu-Kuopio (valtaosa tästä liikenteessä liikennöitsijän ylläpitämää)

Muissa ELY-keskuksen hankkimissa liikenteissä, mm. Joensuu-Lieksa, Joensuu-Ilomantsi, Joensuu-Kitee, Joensuu-Polvijärvi) indeksitarkastettuja kuntaosuuksia on nostettu 5 % muiden kuntien osalta ja 10 % keskuskaupunkien osalta.

Liikennöinnin tuottojen arvioidaan lisääntyvän yhteensä noin 1 460 000 euroa.

Kelan koulumatkatulojen arvioidaan lisääntyvän 640 000 euroa. Matkojen ja tulojen lisääntyminen johtuu 1.8.2021 voimaan tulleesta oppivelvollisuuslain muutoksesta. Vuosiluokka kerrallaan valtaosa opiskelijoista, joiden koulumatka ylittää 7 km, ovat oikeutettuja maksuttomaan koulumatkaan. Kela korvaa matkojen järjestäjille matkalippujen kustannuksia koulumatkatukena.

Peruskoululaisten matkalipputuloihin esitetään korotusta 20 000 euroa. Joensuun ja Liperin osalta arvioidaan matkamäärien pysyvän ennallaan, Kontiolahden matkamääriin on arvioitu vähentymistä Lehmon yläkoulun käyttöönoton jälkeen.

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 25	23.08.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 32	11.10.2023

Tuloihin on arvioitu koulumatkahinnan päivittämisestä aiheutuva tulon korotus. Koulumatkan hinnanmuutosta esitetään 1.1.2024 alkaen.

Muiden lipputuottojen arvioidaan lisääntyvän vuoden 2023 talousarvioon verrattuna 800 000 eurolla. Matkamäärien lisääntyminen vuosittain ja ennustettu lisääntyminen vielä jatkossakin vaikuttaa tulojen lisääntymiseen. Käteistulojen arvioidaan lisääntyvän 570 000 euroa, kausilipputulojen 130 000 euroa ja ELY-tulojen 100 000 euroa.

Vastaavasti kuntalaskutus säilyy ennallaan samoin kuin keskisuurten kaupunkiseutujen henkilöliikenteen valtionavustuksen perusrahoitus. Ilmastoperusteista valtionavustusta ei enää vuonna 2024 ole käytössä.

Liikennöinnin tuottojen ja kulujen erotus ennen kuntalaskutusta tulee talousarvioehdotuksen mukaan olemaan 5 038 000 euroa vuonna 2024. Toimintakate heikkenee yhteensä 112 000 euroa verrattuna vuoden 2023 talousarvioon. Heikkeneminen kohdistuu Joensuulle, johtuen ELY-keskuksen liikenteiden muuttuneesta kustannusjaosta.

Tuloslaskelma €
Tammikuu-Kesäkuu 2023
2442 Seudullinen joukkoliikenne

16.8.2023

	Ta 2023	Tot. 1-6 2023	Tot. %	Ennuste 31.12.2023	TAE 2024	Muutos Ta2023 / TAE 2024
Toimintatuotot	7 104 000	3 218 563	45,3	8 297 844	8 569 000	1 465 000
Myyntituotot	5 304 000	2 499 403	47,1	5 797 844	6 129 000	
Tuet ja avustukset	1 800 000	719 161	40	2 500 000	2 440 000	
Toimintakulut	-10 870 000	-5 115 725	47,1	-12 085 700	-12 447 000	-1 577 000
Palvelujen ostot	-10 870 000	-5 107 915	47	-12 085 700	-12 447 000	
Muiden palvelujen ostot	-10 870 000	-5 107 915	47	-12 085 700	-12 447 000	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	-7 810	*****	0	0	
Toimintakate, Joensuu	-3 766 000	-1 897 162	50,4	-3 787 856	-3 878 000	-112 000
Kuntaosuudet	-1 160 000	-468 556	40 %	-1 136 244	-1 160 000	0
Kontiolahti	-700 000	-282 192		-684 404	-700 000	0
Liperi	-460 000	-186 364		-451 840	-460 000	0
Tuoto-kulut yhteensä	-4 926 000	-2 365 718		-4 924 100	-5 038 000	-112 000

Talousarvioehdotus vuodelle 2024 on kunnittain seuraava (alv 0):

€	Joensuu	Kontiolahti	Liperi	Yhteensä
Hallinto	428 000	84 000	66 000	578 000
Liikennöinti	3 878 000	700 000	460 000	5 038 000
Yhteensä	4 306 000	784 000	526 000	5 615 000

Lisäksi esitetään kehittämishakkeisiin varausta vuodelle 2024 yhteensä 110 000 €.

Seudullisen joukkoliikenteen talousarvioehdotus käsitellään osana Joensuun kaupunkirakennelautakunnan talousarvioehdotusta sen jälkeen, kun Joensuun kaupunginhallitus sekä Kontiolahden ja Liperin kunnat ovat antaneet talousarvioehdotuksesta kannanottonsa.

Matkustajamäärä

Joensuun seudun joukkoliikenteen matkamäärät nousivat vuosittain vuodesta 2015 alkaen. Koronapandemian vuoksi tämä kasvu pysähtyi vuonna 2020. Vuonna 2021 matkamäärissä käännettiin taas kasvusuuntaan. Vuonna 2023

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 25	23.08.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 32	11.10.2023

arvioidaan toteutuvan 2,5 miljoonaa matkaa. Matkamäärien kasvun toivotaan jatkuvan ja vuodelle 2024 ehdotetaan matkamäärätavoitteeksi +6 % vuoden 2023 arvioidusta toteutumasta eli 2 650 000 matkaa. Heinäkuussa 2023 oltiin 11 % edellä vuoden 2019 aikaisempaa matkustajaennätystä.

	2019	2020	2021	2022	arvio 2023	TAE 2024
Matkat	2 422 887	1 688 367	1 887 058	2 269 883	2 500 000	2 650 000
Muutos-%	5,5	-30,3	11,8	20,3	10,0	6 %/ tot arvio 23

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

- pyytää Joensuun kaupunginhallituksen sekä Kontiolahden ja Liperin kuntien kannanotot vuoden 2024 seudullisen joukkoliikenteen talousarvioehdotuksesta viimeistään 20.9.2023,
- samalla hyväksyä osaltaan Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esittämän henkilökuljetusten yhteistyösopimukseen liittyvän rahoitussuunnitelman ajokaudelle 2023 - 2024.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

SEUJOUKJ 11.10.2023 § 32
844/02.02.00.00/2023

Lausuntopyyntöön on tullut seuraavat vastaukset:

Kontiolahden kunta (kunnanhallitus 11.9.2023 § 184):

Kontiolahden kunnanhallitus ei hyväksy seudullisen joukkoliikennejaoston esitystä joukkoliikenteen kustannuksista vuodelle 2024. Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2024 seudullisen joukkoliikenteen kustannustaso säilyy vuoden 2023 alkuperäisen talousarvion suuruisena mukaan lukien esitettyjen hankkeiden omarahoitusosuudet.

Kontiolahden kunnanhallitus esittää myös seudulliselle joukkoliikennejaostolle, että talousarvion suunnitelmavuosien osalta käynnistetään kustannusten tarkastelu. Kuntien taloustilanteen kehittymisen ennusmerkkien mukaisesti talouden tarkastelua on tulevaisuudessa käytävä laaja-alaisesti kunnan eri toiminnoissa mukaan lukien seudullinen joukkoliikenne.

Liperin kunta (kunnanhallitus 18.9.2023 § 183):

Liperin kunnanhallitus pitää hyvänä liikennöinnin kustannusten tasaantumista kahden poikkeavan nopean kasvuvuoden jälkeen. Kuntatalouden näkymät heikkenevät merkittävästi vuodesta 2024 alkaen ja myös seudullisen joukkoliikenteen osalta tulisi kuitenkin vielä tarkastella mahdollisuutta kattaa kehittämishankkeiden kuntaosuuden hallinnon perusmäärärahoista tai karsia toteutettavia kehittämishankkeita.

Joensuun kaupunki (kaupunginhallitus 2.10.2023 § 368)

Joensuun kaupunginhallituksen lausunnon mukaan kaupungin vuoden 2024 talousarvion tavoitteena on nettomenojen kasvun pysäyttäminen. Vaikka

Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 25	23.08.2023
Seudullinen joukkoliikennejaosto	§ 32	11.10.2023

joukkoliikenteen muutos on suhteellisen maltillinen kuntien haastavan taloustilanteen johdosta olisi perusteltua, että kehittämishankkeiden osuus pystyttäisiin kattamaan joukkoliikenteen talousarviosta ilman määrärahojen nostoa. Lisäksi kuntien haastava tilanne huomioiden tulisi tarkastella myös tulevien vuosien osalta joukkoliikenteen kustannusten kehitystä ja mahdollisuuksia vaikuttaa kustannusten kehitykseen huomioiden kuitenkin myös muut tavoitteet (mm. ilmastotavoitteet).

Seudulliselle joukkoliikennejaostolle ehdotetaan, että seudullisen joukkoliikenteen vuoden 2024 talousarvioehdotusta muutetaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Kehittämishankkeista käynnistetään lippuvyöhykkeitä ja asiakashintoja koskeva selvitys jo vuonna 2023. Hankkeen rahoitusta selvitetään liikennesuunnittelun puitesopimusjärjestelyyn varatusta rahoituksesta. Hankkeen pääasiallisena tavoitteena on selkeyttää järjestelmää ja helpottaa matkustamista. Matkamäärien lisääntyessä myös tulot lisääntyvät. Samalla selvitetään mahdollisuutta korottaa asiakashintoja vastaamaan paremmin kohonneita liikenteen järjestämiskustannuksia kuitenkin vaarantamatta matkamäärien kehityksen hyvää suuntausta. Muutokset tulisivat voimaan kesä- tai elokuussa 2024.
- Sopeutetaan vuoden 2024 talousarvioehdotusta lähemmäs vuoden 2023 alkuperäistä talousarviota.
- Muiden kehittämishankkeiden osalta ei lähdetä etenemään vuonna 2024 ellei talouskehitys anna siihen mahdollisuutta.
- Tarkastellaan vuoden 2024 aikana pidemmän aikavälin sopeuttamis-/kehittämistoimia. Keväällä 2024 kilpailutetaan JOJO-liikenteen kohteet 2 ja 3, joissa liikennöidään Liperi-Joensuu-Hammaslahti ja Joensuu-Kontiolahti -liikenteissä. Kilpailutuksen jälkeen pystytään paremmin arvioimaan liikennöintikustannuksia vuodesta 2025 eteenpäin.
- Selvitetään Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa yhteisesti hankittujen liikenteiden kokonaisuus ja kustannusten jakautumisen periaatteet.

Päivitetty vuoden 2024 talousarvioehdotus toimitetaan kuntiin seudullisen joukkoliikennejaoston kokouksen jälkeen.

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Liikennejärjestelmänsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

hyväksyä yllä kirjoitetun ehdotuksen vuoden 2024 talousarvioehdotuksen päivittämistä varten.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

- 3 Joensuu rahoitusuunnitelma 2023-2024
- 4 Kontiolahden kunnanhallitus 11.9.2023 § 184, Joukkoliikenteen toteuma-arvio TAE 2023 ja TA 2024
- 5 Liperin kunnanhallitus 18.9.2023 § 183, Joensuun seudullisen joukkoliikennejaoston lausuntopyyntö vuoden 2024 talousarvioehdotuksesta
- 6 Joensuun kaupunginhallitus 2.10.2023 § 368, Joensuun kaupungin lausunto seudullisen joukkoliikenteen talousarvioehdotuksesta vuodelle 2024

Seudullinen joukkoliikennejaosto § 33

11.10.2023

Tiedoksiannot

SEUJOUKJ 11.10.2023 § 33

1. Kehittämishankekatsaus
 - Tapahtumalippukokeilun tuloksia
 - Lähimaksamisen käyttöönoton tilanne
 - Työsuhdematkalipun käyttöönoton tilanne
2. Matkustajatilastoja
3. Toteutetut kampanjat
 - Auton vapaapäivä 22.9.2023
 - Opiskelijakampanja

Liikennejärjestelmäinsinöörin päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää

merkitä asiat tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 29, § 30, § 31, § 32, § 33

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Muutoksenhakukielto ja peruste:

Päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, jolloin kuntalain (10.4.2015/410) 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.